

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/64/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5119205967
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Hartelová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5119205967.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a JUDr. Táne Rapčanovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: E. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov - matky: N. D., rod. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. XXX, J., zastúpenej splnomocneným zástupcom Advokátska kancelária Hagara - Hagarová, s. r. o., so sídlom Daniela Dlabača 35, Žilina, IČO: 36 806 498, a otca: D. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. XXX/X, I. L., zastúpeného splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Alžbetou Skočdopolovou, advokátkou so sídlom N. Z. XX, V., o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na úseku konania o návrhoch otca maloletého dieťaťa na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca maloletého dieťaťa proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 30P/105/2019-63 zo dňa 13. septembra 2021 a odvolaní matky maloletého dieťaťa proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 30P/105/2019-141 zo dňa 08. októbra 2021, takto

rozhodol:

I. Uznesenie okresného súdu č. k. 30P/105/2019-63 zo dňa 13. septembra 2021 v poradí prvom, druhom, treťom a piatom výroku potvrdzuje, v poradí štvrtom výroku zostáva uznesenie okresného súdu nedotknuté.

II. Uznesenie okresného súdu č. k. 30P/105/2019-141 zo dňa 08. októbra 2021 v poradí prvom, druhom a štvrtom výroku potvrdzuje, v poradí treťom výroku zrušuje.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina uznesením č. k. 30P/105/2019-63 zo dňa 13. 09. 2021 v poradí prvým výrokom uložil rodičom výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať o výchove maloletého dieťaťa. V poradí druhým výrokom uložil Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, aby určil termíny stretnutí, podmienky a dobu každého stretnutia podľa svojej úvahy, vzhľadom na situáciu s tým, že dátumy ich konania oznámi rodičom maloletého dieťaťa aspoň tri dni vopred. V poradí tretím výrokom návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, rovnako v poradí štvrtým výrokom zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia. V poradí piatym výrokom určil, že neodkladné opatrenie platí na čas do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. V odôvodnení uviedol, že dňa 13. 08. 2021 bol súdu doručený návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia na úpravu styku otca s maloletým dieťaťom od 04. 09. 2021 do 30. 12. 2021 v jednotlivých dňoch uvedených v bode 1. odôvodnenia uznesenia okresného súdu, vychádzajúc z rozpisu jeho pracovných zmien. Otec návrh odôvodnil tým, že jeho styk s maloletým dieťaťom prebieha na základe uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8CoP/22/2021 zo dňa 28. 05. 2021, ktorým súd upravil styk s maloletým synom na obdobie od mesiaca jún 2021 do konca mesiaca august 2021. Nakoľko vo veci nie je predpoklad rozhodnutia súdu vo veci samej do ukončenia mesiaca august 2021, vzhľadom na postoj matky dieťaťa, u ktorej nie je predpoklad, že by dobrovoľne umožnila jeho styk s maloletým synom, podal

návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na úpravu styku s maloletým synom na obdobie mesiacov september až december 2021. Otec poukázal na jeho vzťah s maloletým synom s tým, že prerušenie styku so synom, resp. určovanie styku len podľa určenia matky bez dohody s ním, by poškodilo zdravý vývoj maloletého syna, ktorý je na neho citovo naviazaný.

3. Matka vo vyjadrení k návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia s vydaním neodkladného opatrenia, ktoré by upravilo styk otca s maloletým, súhlasila, avšak v inom rozsahu. Poukázala na to, že otec odovzdávanie maloletého komplikuje, keď predtým ako maloletého odovzdá, tohto motivuje na ďalší výlet alebo hru. Poukázala tiež na to, že zdravotný stav maloletého sa od nástupu do predškolského zariadenia zhoršil, čo je tiež nútená opakovane riešiť. Otec v liečbe maloletého syna nespolupracuje, odmieta s ňou komunikovať o veciach týkajúcich sa maloletého, neposkytuje jej základné informácie. Z uvedeného dôvodu navrhla inú úpravu styku, a to aj s prihliadnutím na odporúčania a závery odvolacieho súdu, ktorý naposledy upravil styk otca s maloletým.

4. Súd vo veci rozhodol citujúc ust. § 2 ods. 1, 2, § 360 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len C. m. p.), § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2, § 329 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len C. s. p.), § 28 ods. 2, § 37 ods. 2 písm. d) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“).

5. Súd dospel k záveru, že nariadenie neodkladného opatrenia na úpravu styku otca s maloletým dieťaťom nie je opodstatnené. Mal za to, že nie je možné opakovane, do rozhodnutia súdu vo veci samej, upravovať styk s maloletým podľa pracovných zmien otca. Konštatoval, že nemôže zakaždým, keď sa rodičia nedohodnú, upravovať styk uvedením konkrétnych dní a hodín. Súd môže dočasne upraviť styk štandardne počas víkendov, prípadne rovnakých dní v týždni, kým nevykoná riadne dokazovanie vo veci. Otec stále žiada, aby sa matka a súd prispôbovali v otázke styku s dieťaťom jeho pracovným zmenám a upravil styk, keď má voľno. Súd však musí prihliadať aj na matku maloletého, ktorá má tiež svoje pracovné povinnosti. Otec zároveň ničím neosvedčil potrebu zmeny režimu stretávania s maloletým dieťaťom, ktorý nastavil krajský súd vo svojom rozhodnutí a ktorý korešponduje aj s pracovnými zmenami otca. Súdu nebolo zrejmé, z akého dôvodu otec navrhuje niektoré dni stretávania s maloletým dieťaťom v čase od 09:00 hod., nakoľko v inej časti návrhu uvádza, že maloletý navštevuje predškolské zariadenie, ktoré umožňuje príchod medzi 07:00 hod. až 08:00 hod., teda o 09:00 hod. by malo maloleté dieťa byť v škôlke. Matka vo svojom vyjadrení síce uviedla, že súhlasí s vydaním neodkladného opatrenia, ktorým by sa upravil styk otca s maloletým, avšak v inom rozsahu, pričom sama navrhla úpravu stretávania otca s maloletým dieťaťom. Matka navrhuje stretávanie iba do 17:00 hod. s odôvodnením prichádzajúceho jesenného a zimného obdobia, niektoré dni navrhuje stretávanie od 10:00 hod. do 17:00 hod. a navrhuje zredukovať rozsah prespávania maloletého dieťaťa u otca, čo rovnako ničím neosvedčila. Na základe uvedeného mal súd za to, že neexistuje naliehavá potreba pre okamžitý zásah súdu ohľadne styku otca s maloletým dieťaťom.

6. Súd však uložil rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu a konzultáciám, ktoré sa budú realizovať na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, nakoľko do tejto doby považoval za potrebné učiť rodičov spolu komunikovať prostredníctvom psychológa, kde si rodičia môžu dohodnúť aj dočasný styk otca s maloletým. Súd bol toho názoru, že odborné poradenstvo na úrade práce môže pomôcť rodičom riešiť súčasnú situáciu, pričom na základe správy Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina vyhodnotí správanie rodičov, ich snahu o riešenie problémov medzi nimi, na čo bude tiež prihliadať pri svojom rozhodovaní vo veci samej.

7. Proti tomuto uzneseniu, čo do výroku, ktorým súd zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia na určenie styku otca s maloletým synom a čo do výroku, ktorým súd uložil Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, aby určil termíny stretnutí, podmienky a dobu každého stretnutia podľa svojej úvahy, vzhľadom na situáciu s tým, že dátum ich konania oznámi rodičom maloletého dieťaťa aspoň tri dni vopred, podal otec maloletého dieťaťa odvolanie, ktorým sa domáhal jeho zmeny, spočívajúcej v úprave styku s maloletým E. tak, že páry týždeň bude maloletý v osobnej starostlivosti otca a nepáry týždeň v osobnej starostlivosti matky s tým, že výmena maloletého bude prebiehať vždy v nedeľu o 19:00 hod. predchádzajúcej párnemu alebo nepárnemu týždňu. Zároveň sa domáhal zrušenia napadnutého uznesenia v časti, v ktorej súd Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny uložil, aby určil termíny stretnutí, podmienky a dobu každého stretnutia podľa svojej úvahy, vzhľadom na situáciu s tým, že dátumy ich konania oznámi rodičom maloletého dieťaťa aspoň tri dni vopred.

8. Otec v odvolaní zdôraznil, že od narodenia bol syn zvyknutý prespávať v jeho domácnosti, kde má vlastnú izbu a všetky podmienky pre nerušený vývoj na všestranne rozvinutú osobnosť. Uviedol, že od

septembra 2021 sa musí domáhať u matky, aby mu umožnila styk s maloletým synom s prespaním u neho, pričom matka počas septembra 2021 synovi nedovolila ani raz prespať u otca. Uviedol, že má obavy o zdravotný stav syna, pretože matka tvrdí, že syn má tiky, pričom syn počas styku s ním žiadne tiky nemá.

9. Vo vzťahu k nariadenému výchovnému opatreniu poukázal na to, že Referát poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina ani raz neurčil termíny stretnutí, podmienky a dobu každého stretnutia. Referát poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina považuje za bezvýznamný fakt, že má rovnaké podmienky na starostlivosť o syna ako matka, podľa ich názoru má mať syn pocit len jedného domova, a to u matky a nesúhlasia so striedavou starostlivosťou o maloletého syna.

10. Otec uviedol, že je schopný zabezpečiť starostlivosť o maloletého syna a vykonávať svoje rodičovské práva v prospech maloletého syna najmenej tak dobre ako matka. Rovnako ako matka má právo rozvíjať vzťah so synom. Preukázal trvalý záujem o syna, o jeho zdravotný stav, pričom sa o to, aby syn navštevoval predškolské zariadenie a bol v kolektíve rovesníkov. Vzdal sa práce samostatne zárobkovo činné osoby, od 01. 10. 2021 sa zamestnal v pracovnom pomere, aby mal pevnú pracovnú dobu bez nočných zmien. Má zabezpečené materiálne podmienky, pracovné podmienky a spĺňa aj osobnostné predpoklady, napriek tomu sa zatiaľ bezvýsledne domáha svojich práv. Poukázal tiež na silnú citovú naviazanosť jeho syna na neho a naopak, ako aj na to, že rovnocenná úprava styku maloletého syna s otcom je v záujme maloletého dieťaťa.

11. Matka maloletého vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdiť.

12. Poukázala na vnútornú logiku konania otca, ktorý dňa 13. 08. 2021 podal návrh na vydanie neodkladného opatrenia na úpravu styku s maloletým dieťaťom, ku ktorému sa vyjadrila a navrhla rozsah stretávania maloletého s otcom. Počas konania však otec doručil súdu nový návrh na vydanie neodkladného opatrenia zo dňa 09. 09. 2021. Okresný súd Žilina v napadnutom rozhodnutí zamietol nariadenie neodkladného opatrenia podľa návrhu otca zo dňa 13. 08. 2021 a v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na skutočnosť, že otec doručil nový návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, o ktorom rozhodne samostatným uznesením, keď otec doručí potrebné dokumenty na osvedčenie svojho návrhu. Otec dieťaťa doručil potrebné dokumenty na osvedčenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 09. 09. 2021 okresnému súdu dňa 17. 09. 2021, avšak nepočkal na rozhodnutie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia a namiesto toho podal odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu zo dňa 13. 09. 2021. Uvedený postup otca dieťaťa podľa nej nie je správny.

13. Pokiaľ ide o uložené výchovné opatrenie uviedla, že otec navrhuje zrušiť rozhodnutie v časti výroku, ktorým súd uložil Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina určiť termíny stretnutí, podmienky a dobu každého stretnutia, pričom ona nevidí problém s uvedenou časťou rozhodnutia. Dňa 06. 10. 2021 prebehlo prvé dištančné stretnutie na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pričom podľa jej názoru môžu byť podklady z referátu poradensko-psychologických služieb dôležitým podkladom pri rozhodovaní vo veci samej.

14. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol len to, že súhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

15. K vyjadreniu matky, ktoré bolo splnomocnenému zástupcovi otca doručené len na vedomie, podal otec maloletého dieťaťa repliku, ktorú odvolací súd nedoručoval ostatným účastníkom konania, nakoľko to nepovažoval za potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces (§ 374 ods. 3 C. s. p.), vzhľadom na to, že uvedené vyjadrenie nebolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúce. Otec vo vyjadrení neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by už nebol uviedol v predchádzajúcich podaniach.

16. Uznesením č. k. 30P/105/2019-141 zo dňa 08. 10. 2021 okresný súd v poradí prvým výrokom dočasne zveril maloletého E. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že matka bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa každý párny týždeň od nedele od 19:00 hod. do nasledujúcej nedele nepárneho týždňa do 19:00 hod. a otec bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa každý nepárny týždeň od nedele od 19:00 hod. do nasledujúcej nedele párneho týždňa do 19:00 hod. Otec je povinný maloleté dieťa v stanovenom čase prevziať od matky v bydlisku matky a matka je povinná maloleté dieťa v stanovenom čase prevziať od otca v bydlisku otca (v poradí druhý

výrok). V poradí tretím výrokom vo zvyšnej časti návrh otca zamietol. V poradí štvrtým výrokom súd platnosť neodkladného opatrenia určil do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

17. V odôvodnení uviedol, že otec v podaní doručenom súdu dňa 09. 09. 2021 podal návrh, aby súd rozhodol, že je oprávnený stýkať sa s maloletým dieťaťom počas septembra 2021 v dňoch ako sú uvedené v návrhu a od 01. 10. 2021 navrhol zveriť syna do osobnej starostlivosti v týždňových intervaloch obom rodičom tak, že párnny týždeň bude maloletý v osobnej starostlivosti otca a v nepárny týždeň bude v starostlivosti matky, pričom výmena maloletého bude prebiehať vždy v nedeľu o 19:00 hod. predchádzajúcej párnemu alebo nepárnemu týždňu. Návrh odôvodnil tým, že od septembra 2021 sa musí doprosovať každého jednotlivého styku s maloletým synom, pričom je odkázaný na rozhodnutie matky, kedy mu umožní styk so synom. Matka ho neinformuje o zdravotnom stave syna a snaží sa všetky okolnosti vyložiť tak, aby mala dôvody obmedziť jeho styk s maloletým synom. Podľa otca je v záujme syna zverenie do striedavej starostlivosti, z ktorého dôvodu si našiel novú prácu tak, aby vytvoril čo najlepšie podmienky pre starostlivosť o syna. Z uvedeného dôvodu od októbra 2021 navrhuje týždenný cyklus striedania starostlivosti o maloletého syna. Uviedol, že syn pri prespávaní u neho nemá žiadne problémy so spánkom, počas styku s ním nemá žiadne prejavy nervozity a napätia.

18. Súd vo veci rozhodol citujúc ust. § 2 ods. 1, 2, § 360 ods. 1 C. m. p., § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2, § 329 ods. 1, 2 C. s. p. a § 28 ods. 2 zákona o rodine.

19. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že je dôležité pre dieťa, aby vnímalo vo svojom živote prítomnosť obidvoch rodičov. Predchádzajúci návrh matky a otca na nariadenie neodkladného opatrenia na úpravu styku otca s maloletým dieťaťom bol uznesením súdu zo dňa 13. 09. 2021 zamietnutý, nakoľko nebolo možné opakovaně, do rozhodnutia súdu vo veci samej, upravovať styk otca s maloletým podľa pracovných zmien otca a rodiča sa na inej úprave styku neboli schopní dohodnúť. Po podaní návrhu na neodkladné opatrenie otec súdu oznámil, že si našiel novú prácu, na výzvu súdu doručil pracovnú zmluvu a potvrdenie zamestnávateľa o pracovnej dobe, čím preukázal úpravu pracovnej doby tak, že je v jeho možnostiach a schopnostiach zabezpečovať realizáciu aj striedavej osobnej starostlivosti. Vzhľadom na to, že maloleté dieťa má vytvorený vzťah s oboma rodičmi, nebola zistená žiadna prekážka striedavej osobnej starostlivosti, bol súd na základe nových skutočností, ktoré otec súdu preukázal, toho názoru, že v súčasnosti je dôvod neodkladne dočasne zveriť maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd zároveň prihliadol na to, že starostlivosť rodičov prebiehala do augusta podľa neodkladného opatrenia nariadeného Krajským súdom v Žiline č. k. 8CoP/22/2021-760 zo dňa 28. 05. 2021, maloletý bol zvyknutý na starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a v súčasnej dobe, po úprave pracovných podmienok otca, je pre dieťa lepšie, ak bude v starostlivosti jedného rodiča súvisle dlhšiu dobu. Zverením maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je aspoň čiastočne zachovaná kontinuita života maloletého dieťaťa a zmiernené následky rozchodu jeho rodičov. Na základe uvedených skutočností súd zveril maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a zároveň návrh otca na úpravu styku s maloletým dieťaťom počas septembra 2021 zamietol, nakoľko v čase rozhodovania súdu bol návrh otca v tejto časti bezpredmetný.

20. Proti tomuto uzneseniu podala matka maloletého dieťaťa odvolanie, ktorým sa domáhala jeho zmeny, spočívajúcej v zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

21. Matka maloletého dieťaťa namietala, že súd vec nedostatočne skutkovo a právne posúdil, a tak dospel k nesprávnemu rozhodnutiu. Mala za to, že súd sa nedostatočne zaoberal podmienkami na nariadenie striedavej starostlivosti.

22. Poukázala na to, že maloletý E. má osobnosť, ktorá si vyžaduje stabilitu výchovného prostredia, čo potvrdzujú aj úradníci Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré informácie uvádza aj otec v odvolaní, ako aj učiteľky v škôlke. Podľa pracovníkov Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny má mať maloletý len jeden domov. Tvrdenia zamestnancov referátu poukazujú na skutočnosť, že striedavá osobná starostlivosť nie je pre maloletého E. vhodnou voľbou. V konaní vo veci samej súd nariadil znalecké dokazovanie, pričom jednou z otázok znaleckého dokazovania je zistiť, či nie je ohrozená výchova a zdravý telesný a duševný vývoj maloletého dieťaťa pri zverení maloletého dieťaťa do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov a aký má striedavá osobná starostlivosť vplyv na maloleté dieťa. Vzhľadom na to, že znalecké dokazovanie stále prebieha a vzhľadom na osobnosť dieťaťa je podľa matky rozhodnutie súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým zveruje maloletého E. do striedavej osobnej starostlivosti, unáhlené, nakoľko doteraz mal otec maloletého syna na prespanie vždy len jednu noc. Napadnutým rozhodnutím vzniká veľké riziko zlého psychického a zdravotného vývoja dieťaťa. Matka poukázala tiež na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline č. k. 8CoP/22/2021-760 zo dňa 28. 05. 2021, v ktorom odvolací súd konštatoval, že nevidí v súčasnosti dôvod zveriť maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti

a otázku striedavej starostlivosti je vhodné posúdiť v konaní vo veci samej. Uviedla, že otec dlhodobo bagatelizuje zdravotný stav maloletého dieťaťa. Počas septembra 2021 maloletý u otca neprespával, nakoľko sa u neho objavili nové zdravotné problémy, o ktorých otca informovala a otec sa zúčastnil aj na vyšetreniach u odborníkov. U maloletého sa začal nervový tik a záchvaty kašľa v noci. Na nervový tik lekárka predpísala lieky a kľudový režim. Z uvedeného dôvodu nenechala maloletého počas mesiaca september u otca prespať, umožnila však otcovi styk s dieťaťom.

23. V ďalšom matka poukázala na problémy v komunikácii s otcom maloletého dieťaťa. Uviedla, že je ochotná urobiť v záujme dieťaťa ústupky a dohodnúť sa na osobnom styku s otcom, otec si však dohodu predstavuje ako bezpodmienečnú akceptáciu jeho návrhu. V nepriateľskom prostredí je ohrozená výchova dieťaťa a jeho zdravý psychický a telesný vývoj, preto v uvedenom prípade nie je nariadenie striedavej osobnej starostlivosti v záujme maloletého dieťaťa.

24. Matka poukázala tiež na to, že okresný súd nebral do úvahy predošlú úpravu styku s maloletým dieťaťom. Otec dieťaťa má na rozdiel od nej vo vlastníctve motorové vozidlo. Okresný súd určil, že si má dieťa prevziať od otca každý párný týždeň v nedeľu o 19:00 hod., domov s dieťaťom sa však dostane autobusom až o 21:00 hod., čo naruší denný režim dieťaťa. Poukázala tiež na to, že otec doteraz nepozná denný režim maloletého, napriek tomu, že u neho maloletý už prespával.

25. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol len to, že súhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

26. Otec maloletého vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdiť.

27. Uviedol, že skutkové a právne tvrdenia matky sú v rozpore so skutočnosťou, ako aj v rozpore s obsahom spisu.

28. Pokiaľ bol syn od nedele 17. 10. 2021 do nedele 24. 10. 2021 v jeho starostlivosti, bol spokojný, dobre jedol, dobre spal, trávil spolu zmysluplne čas, pričom syn ani jedenkrát nespomenul, že chce ísť k matke. Syna od matky preberal s nádchou a kašľom, matka mu oznámila, aké lieky má synovi dávať a on všetky lieky kúpil a synovi podával podľa inštrukcií matky. V čase, keď je maloletý E. v jeho starostlivosti, nemá tiky ani žiadne psychické poruchy, je spokojný a vyrovnaný, nemá ani záchvaty kašľa a v noci pokojne spí. Súhlasil s konštatovaním súdu prvej inštancie, že maloletý má vytvorený vzťah s oboma rodičmi, nebola zistená žiadna prekážka striedavej osobnej starostlivosti, maloletý je zvyknutý na starostlivosť zo strany obidvoch rodičov, pričom v súčasnej dobe po úprave pracovných podmienok otca je pre dieťa lepšie, ak bude v rovnocennej starostlivosti obidvoch rodičov. Uviedol, že matka argumentuje, že doteraz mal maloletého syna na prespanie vždy len jednu noc, bolo to však len na základe rozhodnutia matky a s ohľadom na jeho prácu ako živnostníka. V záujme starostlivosti o maloletého syna však prestal vykonávať živnosť, od 01. 10. 2021 uzatvoril pracovnú zmluvu, ktorá mu umožňuje starať sa o maloletého syna rovnako ako matke.

29. Pokiaľ ide o tiky maloletého, poukázal na nález neurológa, ktorý potvrdil, že počas vyšetrenia neboli pozorované tiky v oblasti očí, ako aj konštatovanie, že ide o prechodnú tikovú poruchu, pričom doporučuje nestresovať dieťa. Uvedené potvrdzuje jeho vyjadrenie, že počas styku s maloletým synom sa tieto tiky nevyskytujú. Nález jednoznačne nie je dôvodom na obmedzovanie jeho styku s maloletým synom. Podľa otca je syn stresovaný aj tým, že matka sa snaží obmedzovať jeho styk so synom, syn sa počas starostlivosti matky zdržiava väčšinou v byte, pozerá televíziu.

30. Vo vzťahu ku komunikácii medzi rodičmi uviedol, že nemá nepriateľský vzťah k matke a je kedykoľvek pripravený s ňou vecne komunikovať ohľadom starostlivosti o syna. Je pripravený zúčastňovať sa sedení so psychologičkou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo veci vzájomnej komunikácie s matkou. Z postoja matky je však zrejmé, že je nevyhnutné, aby súd určil pravidlá styku. Počas úpravy styku rozhodnutím odvolacieho Krajského súdu v Žiline do augusta 2021, ako aj od vydania napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie styk s maloletým synom prebieha bezproblémovo, syn je spokojný, teší sa, keď je s ním a bez problémov ho po ukončení styku odovzdáva matke. Je zrejmé, že striedavá starostlivosť lepšie zaisťuje potreby maloletého, ktorý potrebuje aj mužský vzor, nielen život v spoločnosti matky a starej matky, zatvorený v byte.

31. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolania boli podané včas, účastníkmi konania (§ 362 C. s. p., § 7 C. m. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom /§ 355 ods. 2 C. s. p., § 357 písm. d) C. s. p./, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1, § 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenia okresného súdu v celom rozsahu (§ 65, § 66 C. m. p.), a uznesenie okresného súdu č. k. 30P/105/2019-63 zo dňa 13.

septembra 2021 vo výrokoch o uložení výchovného opatrenia a v zamietnutí návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia ohľadne úpravy styku s maloletým synom podľa § 387 ods. 1 C. s. p. ako vecne správne potvrdil, rovnako ako vecne správne potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 30P/105/2019-141 zo dňa 08. októbra 2021 vo výrokoch o zverení maloletého syna do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, vo výroku, ktorým súd návrh otca vo zvyšnej časti zamietol uznesenie okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. a) C. s. p. zrušil.

32. Pokiaľ ide o odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 30P/105/2019-141 zo dňa 08. 10. 2021, toto odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné.

33. Odvolací súd mal z obsahu spisu (v elektronickej podobe, keďže písomné vyhotovenie spisu z dôvodu jeho zaslania znalcovi nemal odvolací súd k dispozícii) zistené, že návrhom zo dňa 27. 05. 2019 sa matka maloletého dieťaťa domáha úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu.

34. Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že úlohou inštitútu neodkladného opatrenia v prejednávanej veci by malo byť zabezpečenie efektívnosti základného konania (konania o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom) súdnym zásahom do práv a povinností účastníkov konania do času, kým sa nevyriešia všetky potrebné právne otázky v konaní vo veci samej. V takom prípade je základným predpokladom pre nariadenie neodkladného opatrenia naliehavosť dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania do rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ je to vo vzťahu k prejednávanej veci potrebné.

35. V prejednávanej veci z dosiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že rodičia maloletého dieťaťa nežijú v spoločnej domácnosti, maloletý je v osobnej starostlivosti matky. Rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu boli naposledy upravené uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 30P/105/2019-588 zo dňa 31. 03. 2021, ktorým súd zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa matka domáhala dočasného zverenia maloletého dieťaťa do jej osobnej starostlivosti, uloženia povinnosti otcovi maloletého prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 400,- eur mesačne a úpravy styku otca s maloletým. Na základe odvolania matky dieťaťa Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, uznesením č. k. 8CoP/22/2021-760 zo dňa 28. 05. 2021 uznesenie okresného súdu v časti zamietnutia návrhu matky na dočasné zverenie dieťaťa do jej osobnej starostlivosti a uloženia povinnosti otcovi prispievať na výživu dieťaťa sumou 400,- eur mesačne potvrdil, v časti zamietnutia návrhu na úpravu stretávania sa otca s dieťaťom zmenil a upravil styk otca s dieťaťom na obdobie od 04. 06. 2021 do 01. 09. 2021. Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal odovzdania maloletého do striedavej osobnej starostlivosti zamietol.

36. Vzhľadom na to, že úprava stretávania sa otca s maloletým synom bola súdom určená do 01. 09. 2021, otec sa pôvodne návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal úpravy styku s maloletým na nasledujúce obdobie, do decembra 2021, následne sa návrhom domáhal zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, a to vzhľadom na to, že na jeho strane došlo k zmene zamestnania, kedy už nepracuje na zmeny, a teda môže zabezpečovať starostlivosť o maloletého, s ktorým má vybudovaný dobrý vzťah, pričom poukázal i na neochotu matky umožňovať synovi prespávanie u otca. Za daného stavu, pri pretrvávajúcej nezhode rodičov ohľadne osobnej starostlivosti a stretávania sa otca s maloletým, sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým sa do rozhodnutia vo veci samej, v záujme maloletého dieťaťa, upraví pomery účastníkov konania.

37. Súd prvej inštancie vyhodnotením otcom tvrdených skutočností v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na dočasné zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a doterajšieho priebehu konania dospel k záveru, že je dôležité pre dieťa, aby vnímalo vo svojom živote prítomnosť oboch rodičov, s ktorými má dieťa vytvorený vzťah, pričom nebola zistená žiadna prekážka striedavej osobnej starostlivosti. Zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je podľa súdu aspoň čiastočne zachovaná kontinuita života maloletého a zmiernené následky rozchodu rodičov, pričom po úprave pracovných podmienok otca je pre dieťa lepšie, ak bude v starostlivosti jedného rodiča súvisle dlhšiu dobu.

38. Odvolací súd sa stotožnil s uvedenými závermi súdu prvej inštancie, keď z dosiaľ vykonaného dokazovania mal osvedčené, že obaja rodičia majú vhodné podmienky pre výchovu syna, maloletý

má vytvorený vzťah k oboj rodičom a vzhľadom na rozsah doterajšieho stretávania sa maloletého s otcom je maloletý zvyknutý na prostredie u otca. Z odvolania matky nevyplývajú, a ani odvolací súd nezistil, také skutočnosti, ktoré by boli v súčasnom štádiu konania spôsobilé spochybniť správnosť zistení a záverov okresného súdu vedúce k vydaniu napadnutého rozhodnutia. Matka v odvolaní poukazuje na potrebu jedného domova maloletého a stabilitu výchovného prostredia, avšak odvolací súd uvádza, že táto nie je daná len bydliskom dieťaťa, ale predovšetkým stabilitou výchovných postupov, rodinného prostredia (atmosféra v rodine, vzájomné vzťahy medzi rodičmi, rodičmi a dieťaťom), stupňom a spôsobom uspokojovania potrieb dieťaťa, morálnymi hodnotami, sociálnymi väzbami. Z obsahu spisu nevyplýva, že by mal otec negatívny vplyv na výchovu maloletého a maloletý je zvyknutý na starostlivosť oboch rodičov. Práve v záujme určitej stabilizácie maloletého zároveň okresný súd vyhodnotil, že je potrebné, aby maloletý bol v starostlivosti jedného z rodičov súvisle dlhšiu dobu.

39. Matka v odvolaní poukazovala i na zhoršený zdravotný stav maloletého, u ktorého sa začali objavovať tiky a záchvaty kašľa, z ktorého dôvodu nesúhlasila s prespávaním maloletého u otca. Zo správy Základnej školy s materskou školou A. J. zo dňa 23. 11. 2021 vyžiadanou odvolacím súdom vyplýva, že tiky u maloletého boli pozorované už pri prvom nástupe do zariadenia, okrem toho točenie zápästiami, spájanie rúk za chrbtom, v prípade požiadavky od učiteľky alebo zmeny činnosti maloletý triasol rukami. Občas sa objavilo zriedkavé pomočovanie počas spánku. Následne však bolo konštatované, že ku koncu školského roka pozorovali zlepšenie nežiadúcich prejavov v správaní, ktoré sa v súčasnosti opätovne začínajú objavovať. V tejto súvislosti je však potrebné poukázať na skutočnosť, že maloleté dieťa v priebehu mesiaca september bolo zo zdravotných dôvodov v materskej škole len 3 dni a v októbri 2021 len 4 dni. Vzhľadom na uvedené, ako aj zdravotný záznam z vyšetrenia maloletého u neurológa, ktorý u maloletého konštatoval prechodnú tikovú poruchu, i keď počas vyšetrenia tiky u maloletého nepozoroval, nie je podľa odvolacieho súdu prípadný výskyt tikov u maloletého (ktorých príčina zatiaľ nebola zistená) sám osebe dôvodom pre vylúčenie striedavej osobnej starostlivosti o dieťa, keď nebolo osvedčené, že by maloletý nemohol mať kludový režim doporučený neurológom aj u otca. Zo správy materskej školy zároveň vyplýva, že pokiaľ ide o príchod maloletého do materskej školy, dieťa bolo pri oboch rodičoch v pondelok viac vystresované, pri poobednom preberaní dieťaťa sa maloletý teší, keď vidí mamu alebo otca. Tiež konštatovali, že obaja rodičia sa o maloletého zaujímajú a informujú sa. Z obsahu spisu zároveň vyplýva, že otec sa zúčastňuje i zdravotných vyšetrení syna, i keď práve vo vzťahu k zdravotnému stavu maloletého je medzi rodičmi zásadná nedôvera.

40. Matka nesúhlas so striedavou osobnou starostlivosťou odôvodňovala i problémami v komunikácii s otcom dieťaťa, ani tento odvolací dôvod však odvolací súd nevyhodnotil ako dôvodný. Nedostatočná komunikácia medzi rodičmi nemôže byť bez ďalšieho dôvodom obmedzenia práv jedného z rodičov, keď práve za účelom zlepšenia komunikácie okresný súd uznesením zo dňa 13. 09. 2021 uložil rodičom výchovné opatrenie. Zo správy Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina vyplýva, že rodičia sa konzultácií zúčastňujú a v rámci čiastkových tém sa darí nachádzať kompromisy, i keď vznikajú následne určité problémy z dôvodu rôznych očakávaní o spôsobe informovania. Medzi rodičmi pretrváva nedôvera najmä v téme zdravotného stavu, ktorú tému sa nedarí dlhodobo konštruktívne riešiť, čo referát videl ako potenciálne rizikové v kontexte striedavej výchovy. Odvolací súd v tomto smere súhlasí, že rodičia musia, pokiaľ ide o zdravotný stav maloletého, postupovať v zhode, čo je však nevyhnutné bez ohľadu na to, či bude maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov alebo do osobnej starostlivosti len jedného z rodičov s rozšíreným stykom s druhým rodičom.

41. Odvolací súd poukazuje na prvoradú úlohu a zodpovednosť rodičov vo výchove maloletých detí. Pokiaľ nebudú rodičia schopní spolu komunikovať a spolupracovať pri výchove syna, a to vo všetkých smeroch, následky tohto konania sa nepriaznivo podpíšu práve na ich maloletom dieťati (či už v psychickej alebo i fyzickej rovine). Pokiaľ teda majú rodičia záujem o zdravý vývoj a vývin svojho maloletého dieťaťa, sú povinní výrazne potlačiť svoje vzájomne negatívne postoje a venovať sa prioritne vytvoreniu takých podmienok, aby maloleté dieťa čo najmenej pociťovalo fakt rozpadu partnerského vzťahu rodičov.

42. V súvislosti s poukazom matky na predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 8CoP/22/2021-760 zo dňa 28. 05. 2021, ktorým súd zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal odovzdania dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti s odôvodnením, že za súčasného stavu nie je dôvod zveriť maloleté dieťa do striedavej starostlivosti oboch rodičov, pričom

prihliadol aj na potrebu dokazovania na zistenie najvhodnejšieho spôsobu starostlivosti o maloletého, odvolací súd uvádza, že pri novom rozhodovaní súd prvej inštancie vychádzal zo zmeneného skutkového stavu, keď vo vzťahu k styku otca s maloletým synom opakovane dochádzalo ku konfliktom medzi rodičmi (matka nesúhlasila s prespávaním maloletého u otca, ktorého sa otec v záujme rozšírenia styku domáhal), tiež vychádzal z rozsahu už realizovaného styku otca so synom, prihliadnuc aj na zmenu zamestnania otca, ktorá mu umožňuje plnohodnotnejšie sa starať o syna. V prípade, ak v priebehu konania budú zistené skutočnosti, ktoré by v záujme maloletého dieťaťa odôvodňovali neodkladnú zmenu či zrušenie nariadeného neodkladného opatrenia, môžu účastníci konania podať nový návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, rovnako môže súd neodkladné opatrenie zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu.

43. Vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov odvolací súd uznesenie okresného súdu č. k. 30P/105/2019-141 zo dňa 08. 10. 2021 potvrdil, s výnimkou výroku, ktorým súd návrh otca vo zvyšnej časti zamietol. Okresný súd napadnutým uznesením v tejto časti zamietol návrh otca na úpravu styku počas septembra 2021, hoci tento návrh bol už súčasťou návrhu na úpravu styku zo dňa 13. 08. 2021, o ktorom už súd rozhodol uznesením č. k. 30P/105/2019-63 zo dňa 13. 09. 2021. Odvolací súd preto uznesenie okresného súdu v tejto časti podľa § 389 ods. 1 písm. a) C. s. p. zrušil. Odvolací súd dodáva, že i keď uznesenie okresného súdu v tejto časti nebolo napadnuté odvolaním žiadneho z účastníkov konania, nebol odvolací súd v tomto smere v zmysle § 65 C. m. p. rozsahom odvolania viazaný.

44. Odvolací súd ako vecne správne potvrdil aj uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 30P/105/2019-63 zo dňa 13. 09. 2021 v časti zamietnutia návrhu otca maloletého dieťaťa na nariadenie neodkladného opatrenia na úpravu styku so synom. I keď sa odvolací súd nestotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie, že súd nemôže zakaždým, keď sa rodičia nedohodnú, upravovať styk uvedením konkrétnych dní a hodín (i keď odvolací súd súhlasí s tým, že by malo ísť o výnimočné prípady), vzhľadom na to, že následne došlo k zvereniu maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, nie je potrebné rozhodovať o úprave styku otca s maloletým.

45. Ako vecne správne potvrdil odvolací súd uznesenie okresného súdu zo dňa 13. 09. 2021 aj čo do uloženia výchovného opatrenia rodičov maloletého. Je potrebné uviesť, že otec uloženie výchovného opatrenia ako také nenamietal, odvolanie podal len čo do výroku, ktorým súd uložil Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny určiť termíny stretnutí, podmienky a dobu každého stretnutia s odôvodnením, že do podania odvolania nebol určený termín stretnutí a z dôvodu nesúhlasu s vyjadreniami zamestnancov uvedeného referátu. Odvolací súd odvolanie otca v tejto časti nepovažuje za dôvodné a stotožňuje sa so záverom súdu prvej inštancie o potrebe zlepšenia vzťahu a komunikácie rodičov v záujme maloletého dieťaťa. Odvolací súd mal zároveň preukázané, že výchovné opatrenie sa realizuje, stretnutia sa vzhľadom na opatrenia spojené s ochorením COVID 19 realizovali zatiaľ dištančnou formou. Z informatívnej správa Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina zo dňa 26. 11. 2021 vyplýva, že doposiaľ sa realizovali štyri dyadické konzultácie s rodičmi a jedna individuálna konzultácia s matkou.

46. O trovách odvolacieho konania odvolací súd s poukazom na ust. § 58 C. m. p. nerozhodoval, nakoľko v prípade rozhodnutia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v prejednávanej veci nejde o konečné rozhodnutie, pričom o trovách konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

47. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 C. m. p.)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 C. s. p.)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 C. s. p.)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 C. s. p.)